

الصلاة ودورها في المجتمع

Al Khutbah 8

So Bandingan ko Sambayang

أَحْمَدُكَ اللَّهُمَّ حَمْدَ مَنْ أَخْلَصَ النِّيَّةَ لِرُجَاةِ الْكَرِيمِ ، وَأَشْكُرُكَ شُكْرَ نِعْمَتِكَ وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِكَ
 الْأَمِينِ ، لَكَ الْحَمْدُ كَمَا يَنْبَغِي لِجَلَالِ وَجْهِكَ وَلِعَظِيمِ سُلْطَانِكَ ، لَكَ الْحُكْمُ وَإِلَيْكَ تُرْجَعُ
 الْأُمُورُ ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، صَلَّى
 اللَّهُ وَبَارَكَ وَسَلَّمَ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ .
 وَبَعْدُ:

فِيَا عِبَادَ اللَّهِ اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى قَالَ فِي كِتَابِهِ الْكَرِيمِ:

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى ، وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ ، فَإِنْ خِفْتُمْ فِرْجَالًا أَوْ رُكْبَانًا ،
 فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَأذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ (البقرة ٢٣٨-٢٣٩)

Ahmadukallāhumma hamda man akhlasan niyyata liwaj'hikal karīm, wa ashkuruka shukra ni'matika wabtigāa mardhātikal amin, lakal hamdu kamā yanbagī lijalāli waj'hika wa liadhīmi sultānik, lakal hukmu wa ilayka turja'ul umūr, sallallāhu wa bāraka wa sallama alā sayyidinā Mohammadin wa alā ālihi wa sahibihi wa man tabiahum bihsānin ila yawmid dīn wa ba'du:

Fayā ibādallāhi i'lamū annallāh sub'hānahu wa taālā qāla fī kitābihil karīm:

Hāfidhū alas salawatī was salātil ustā, wa qūmū lillāhi qānitīn, fain khiftum farijālan aw rukbānan, fa'idā amintum fadkurullāha kamā allamakum mā lam takūnū ta'lamūn. (Al Baqarah 238-239)

Manga oripn o Allāh, imanto na minisampay tano ko ika dow a rokon o Islam a skaniyan so kitindgn ko sambayang.

Giankaya a sambayang na makhikipantag iyan so pangkatan a da dn makhipantag o apia antonaa a simba a salakaw ron, skaniyan a sambayang i polaos o agama a di dn phakatindg odi ron makambkn, pitharo o Rasūlullāh [s.a.w] a: Aya olo o btad na so Islam, na aya polaos iyan na so sambayang, na aya piphaporoan o pondiyong iyan na so jihad sa lalan ko Allah [s.w.t]. Skaniyan a sambayang i pagampaganay a ipaliogat o Allāh [s.w.t] ko manga simba, sa skaniyan dn i mialiogat on ko Rasūlullāh [s.a.w] ko masa a kamiraj iyan ko kinindarpa in iyan ko Kadnan iyan. Sa da dn a kiaokitan iyan a malaikat a sosogoon, ka mamantk a phoon ko Allāh [s.w.t], inipaliogat sa lima polo a sambayang na miaroros sa lima a sambayang ko salongan a tarotop, ogaid na pitharo o Allāh [s.w.t] a so lima a manga sambayang na badal o lima polo a sambayang, sa tiangk d o Allāh [s.w.t] a di dn khasambian so katharo iyan ago di khabaroba ko oriyon o kinikokomn iyan on ago so kinipaliogatn iyan ko lima a manga sambayang.

So sambayang i pagampaganay a pagisipn ko oripn, pitharo o Rasūlullāh [s.a.w] a:

أَوَّلُ مَا يُحَاسَبُ عَلَيْهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الصَّلَاةُ ، فَإِنْ صَلَحَتْ صَلَحَ سَائِرُ عَمَلِهِ ،
وَإِنْ فَسَدَتْ فَسَدَ سَائِرُ عَمَلِهِ (رَوَاهُ الطَّبْرَانِيُّ)

Aya paganay a pagisipn ko oripn ko alongan a Qiyamah na so sambayang, na amay ka makapia na makapiya so langowan a galbk iyan, na amay ka binasa so sambayang na mabinasa so langowan a amal iyan (pianothol o Tabarani).

Skaniyan a sambayang i kaposposan a inithanan o Rasūlullāh [s.a.w] ko manga ummat iyan ko kakhapandos dn o napas iyan sa giiniyan tharoon a: So sambayang!! So sambayang!! Ago so manga oripn iyo. Inipagamanat iyan so kikapdiin ko oripn sa inipannkat iyan.

So sambayang i kaposposan a khada ko anggawta o Islam, na anda i kada iyan na madadas dn so agama. Pitharo o Rasūlullāh [s.a.w] a:

لَتَنْقُضَنَّ عُرَى الْإِسْلَامِ عُرْوَةَ عُرْوَةَ فَكَلَّمَا انْقَضَتْ عُرْوَةٌ تَشَبَّتَ النَّاسُ بِأَلْتِي تَلِيهَا
، فَأَوَّلُهَا نَقْضُ الْحُكْمِ ، وَآخِرُهَا الصَّلَاةُ (رَوَاهُ ابْنُ حِبَّانَ مِنْ حَدِيثِ أَبِي أُمَامَةَ)

Khabngkas so manga kawar (onayan) o Islam sa giimazatiman a kapkhada iyan, sa oman mada so isa a kawar iyan na matondog o isa on, na oman i mabngkas on a onayan (sa mada) na mikoyapt so manga taw ko makatotondog on a onayan, na aya paganay a khabngkas on na so kadato a Islam (Khilafah Islamiyyah) na aya kaposan a khabngkas on an so sambayang (pianothol o Ibn Hibbān a phoon ko thotol o Abū Umāmah).

Manga oripn o Allāh, giankaya a sambayang na tanto a madakl a kiaaloya on o Qur'an, adn oto a alowin iyan sa isasarta iyan on so kapananadmi o Allāh [s.w.t], pitharo o Allāh [s.w.t] a:

Mataan a so sambayang na phakasapar ko piamakasingay ago so marata a galbk, go mataan a so katadmi ko Allāh [s.w.t] na lbi a mala (Al Ankabut 45).

Pitharo iyan pn a:

Sabnar a miakadaag so taw a zoti (odi na ndiyakat) ago tiadman iyan so ingaran o Kadnan iyan na mizambayang (Al A'la 14-15).

Pitharo iyan pn a:

Go tindgn ka so sambayang sa tadntadm rakn (Ta Ha 14).

Tanto a madakl a kinitompokn iyan ko sambayang sii ko katonaya ko zakah.

Pitharo o Allah a:

Tindgn iyo so sambayang ago bgan iyo so zakah (Al Baqarah 110).

Initompok iyan pn so sambayang ko kazabar, pitharo o Allāh [s.w.t] a:

Go pamangni kano sa tabang ko Allāh sa nggolalan ko kazabar ago so sambayang (al Baqarah 45).

Initompok iyan pn so sambayang ko kakhorban sa binatang a soasoat ko Allāh [s.w.t], pitharo o Allāh [s.w.t] a:

Tharo angka a mataan a so sambayang akn ago so korban akn go so kaoyagoyag akn go so kaphatay akn na rk o Allāh a Kadnan o manga kaadn, a daa sakotowa iyan, a go sabap roo na siogo ako ago sagn i paganay ko manga muslim (Al An'am 162-163).

Manga oripn o Allāh, aya taman a kiasiyapa o Islam ko sambayang na skaniyan bo i miaskhd a simba a da niyan dn pharowa o ba mibagak so katonaya on o Muslim sii ko apia

antonaa i masosowa iyan. Apia sii dn ko masa a giikathidawa sa maydan ko kassmpanga ko ridoay na inipatoray niyan so katonaya ko sambayang sa da niyan dn pharowa o ba mibagak sa di matonay ko waqto niyan a mappnto.

Manga oripn o Allāh, gianan i karina a mala sa mataan a so sambayang na da dn a datar iyan ko maga simba ko Islam a bigan iyan sa mala a siap.

Manga oripn o Allāh, so sambayang na skaniyan i kiambidaan o mu'min ago so kapir, sa sa dn sa taw a ibagak iyan so sambayang sa paratiyaya sa kna o ba paliogat na skaniyan na kapir, opama ka Muslim na pmbaloy a *murtad* (miawa ko agama Islam), na odi kasoy ko Islam, na pnggolalan on so garangan o pdang sa khabono. Amay pman ka inibagak iyan sa di niyan ipnggolalan sabap ko kabobokla niyan on, na aya tindg o kalangkapan a manga ulama na skaniyan na kapir, sa miada ko kamumuslimi. Tanto a madakl a hadith o Rasūlullāh [s.a.w] a inaloy niyan a so taw a totontotn iyan a muslim a miagak sa sambayang na skaniyan na kapir.

Go miakapoon ko *Abdullāh Bin Saqiq Al Uqayli* a: Miaadn so manga sahabah o Rasūlullāh [s.a.w] a daa mapipikir iran a shayi a so kibagakn on na ikhakapir a rowar ko sambayang (pianothol o Tirmidi ago so al Hakim).

Manga oripn o Allāh, anda miawajib so sambayang? Miawajib so sambayang ko taw a muslim, adn a akal iyan, a kiabaligan, sabap ko thotol o Aishah a miakapoon ko Nabi a: *Inankat so pansom (kisoratn ko amal) sa tlo a manga taw; so totorogn taman sa makanaw, so maito a wata sa taman sa kabaligan, so pmbthangn taman sa makatanod* (pianothol o Ahmad go so manga imam ko hadith).

Manga oripn o Allāh, so sambayang na adn a manga sarat iyan, a paliogat so katonaya on ko da on pn kitindgn a siran so:

1. So katokawi ko kiapakasold o waqto.
2. So kapagabdas sa masoti so taw ko mala a *hadas* ago so maito on.
3. So kasotia ko lawas ago so nditarn a go so darpa a pzambayanan.
4. So Kasapngi ko Awrat o pzambayang.
5. So Kaadapa sa Qiblah

Manga oripn o Allāh, adn pman a manga paralo ko sambayang a wajib so kasiapa on a gianan so bithowan sa manga rokon iyan a siran so:

1. So kapniat o pzambayang ko pazambayanan iyan a sambayang.
2. So Takbiratul Ihrām (so katharo a ko Allāhu Akbar kapangalingkakkp)
3. So katindg ko kapzambayang sii ko sambayang a paralo.
4. So kabatiyaa ko *Al Fātihah* ko manga rakaat o sambayang a paralo ago sunat.
5. So Karoku.
6. So kambangon ko kiaruku.
7. So Kasojud sa musallā.
8. So kaontod a kaposan ago so kathahayyat on.
9. So kazalam o giizambayang.

Manga oripn o Allāh, so sambayang na adn a manga sunat iyan a di khatarotop so sambayang odi siran minggolalan a siran so:

1. So kiporoon ko lima sii ko pat a manga btad ko sambayang;

- a. sii ko takbīratul ihrām,
 - b. Sii ko kaprokū.
 - c. Sii ko kiambangon ko kiarokū
 - d. Sii ko kiatindg ko rakaat a ika tlo, maana a sii ko oriyan o tahayyat a paganay.
2. So kibtnadn ko kawanan a lima sii ko diwang a lima ko katitindg o giizambayang. Sa sii niyan ibtad a lima niyan ko kababan o rarb iyan a kaporoan a posd iyan.
 3. So Katontola niyan ko dowaa a kalka (*istiftāh*) ko sambayang.
 4. So kisolnn ko kabatiyaa ko *Aūdubillāhi Minas Shaytānir Rajīm*.
 5. So kaamin, ko oriyan o kabatiya ko *Al Fātihah*.
 6. So kabatiya sa ayat ko oriyan o *Al fātihah*.
 7. So katakbir ko oman magalin so giizambayang sa lanka ko sambayang ko kamba-ngon kasojud kaontod katindg.
 8. So Karokū ko sambayang.
 9. So katasbih ko karorokū, sa tharoon so *Subhāna Rabbiyal Adhīm wa bihamdihi*, sa makatlo.
 10. So katharoa ko *Samiillāhu Liman Hamidahu* ko oriyan o kambangon ko kiarokū.
 11. So langka ko kasojud ko katitindg a phakaonaan a lb na go bo so lima.
 12. So langka ko kasojud a pakathaknaan so pito a anggawta a so bn'ng, poro o ngirong, so palad a lima so dowaa a lb, so manga kmr o ski a palaya pakaadapn sa Qiblat.
 13. So katasbih ko kasojud sa makatlo a so *Subhāna Rabbiyal A'lā wa bihamdihi*.
 14. So kaontod ko pagltan o dowaa a sojūd, sa balawagn iyan a palad a ski niyan a diwang sa ontodan iyan, na pakatitindgn iyan a kawanan a palad a ski niyan sa pakasasangorn iyan sa Qiblat so manga kmr iyan.
 15. So kaontod sa di mathay ko da niyan pn katindg sii oto ko oriyan o kasojud ko rakaat a paganay ko sambayang, go sii ko rakaat a ika tlo ko da niyan pn katindg ko rakaat a ika pat.
 16. So kaontod ko kapthahayyat.
 17. So kathahayyat a paganay.
 18. So kazalawati ko nabi ko tahayyat a kaposan.
 19. So kandowaa ko oriyan o kathayyat a kaposan ko da niyan pn kazalam.
 20. So kandowaa ko oriyan o kazalam.

Manga oripn o Allāh, gianan i manga sarat ago manga rokon ago manga sunat o sambayang a wajib ko langowan a Muslim a mama ago babay a maknal iran phiapiya, ka kagiya san matatago so kaphakaapas iyan ago so kakhaola iyan ko alongan a Qiyāmah amay ka di niyan masowa phorong so sambayang iyan sa di matarima.

So Sarat (*shart*) o sambayang ago so rokon iyan na aya mbidaan iran na so sarat, na skaniyan so manga galbk odi na ropaan a di pd ko fiil o sambayang ogaid na di khatarima so sambayang odi maadn. So pman so rokon (*rukni*) na skaniyan so manga galbk ago manga btad a pd ko fiil o sambayang a odi maadn na di khatarima so sambayang. Samanoto na aya mbidaan o sarat ago so rokon na so kababaloy o sarat a di pd ko fiil o sambayang ogaid na mikakampt on, so pman so rokon na pd ko anggawta iyan a di ron khablag.

Manga oripn o Allāh, adn a manga btad ko sambayang a patot a kasabotan o oman i isa a Muslim ka aya kalilid na so di ron katotokawi, sa alowin tano siran:

1. So kabatiya o giizambayang sa *al Fātihah*; Gophoon zambayang so taw a skaniyan bo, odi na moonot ko imām a so sambayang na masoln on so batiya ka datar o manga sambayang ko kadawndaw liyo ron so jumuah, na skaniyan oto na phakabatiya sa *al Fātihah* ko ginawa niyan, ka odi batiya na daa sambayang iyan. Amay pman ka mizambayang a moonot ko imām sii ko matanog on so batiya o imām na skaniyan na di phakabatiya sa ayat a pd on so *al Fātihah* sa ba dn makaphamakin'g ko batiya o imām sabap sa so batiya o imām na aya niyan dn batiya.

Kadaklan a giizambayang a di niyan anan kasasabotan sa pmbatiya ko kapmbatiya o imām sa matanog, na pkhasopak iyan so Qur'an a aya inisogo iyan na igira pmbatiyaan so Qur'an na phamakin'gn o taw a pphakan'g on. Sa adn mambo a hadith a inisogo iyan so kabatiyaa ko *al Fātihah* ko sambayang, na pantag sa kakowaa sankoto a dowaa dalil sa daa mibagak on na, aya khasowa o ma'mūm, na phakabatiya ko masoln on so batiya o imām, na makaphamakin'g badn sa di phakabatiya ko kapmbatiya o imām sa matanog.

2. Ozanka so giizambayang o pira a rakaat i kiazambayangan iyan na aya khakowa niyan na so maito on, opama o mizangka ko sarakaat ago so dowaa rakaat na aya khakowa niyan na sarakaat a kiazambayangan iyan sa khaganap iyan, datar oto mambo o dowaa rakaat antaa ka tlo rakaat a kiazambayangan iyan na aya khakowa niyan na so dowaa rakaat sa khaganap iyan.
3. Aya datar oto na ozanka so pzambayang o miakapagabdas antaa ka da, na aya kokoman iyan na da a abdas iyan, na makaphagabdas, opman o zanka o kiabatali antaa ka da ko kiapagabdas iyan, na aya khakowa niyan na da kabatali, sabap sa miatankd a miakapagabdas na so sankaan na sii miaadn ko kiabatali ron ago so da on kabatali. Na aya khakowa niyan na so da kabatal o abdas iyan, so Islam na sii niyan pphakabkna so kokoman iyan ko matatankd, sa ipmbowang iyan so di matatankd. Sii ko kaadn o abdas ago so kaada iyan na aya pakaasal na so di kaabdas o taw, na ozanka o ino miaabdas antaa ka di na aya khakowa niyan na so pakaasal a di niyan kaabdas sa makaphagabdas.

Manga oripn o Allāh, aya paliogat ko Muslim na maknal iyan phiapiya ankaya a sambayang ka so kakhatarima iyan ago so kapiya o balas iyan na misasankot ko kapiya a kiasowaa on ago so giiron kinggolalann. Sa oman i isa a Mualim, mama babay, na panamar sa kasowaa niyan ko btad o agama niyan ago matonay niyan sa tarotop ka san matatago so bagr ago so limo o Allāh [s.w.t].

Gianan i pagns a bagr o manga sahābah o Rasūlullāh [s.a.w] a igira miakasm pang siran sa awid a akal a mapnd na magapas siran ko sambayang, sa miaanad iran oto ko Rasūlullāh [s.a.w], sa so giiran kapanambayang na ron iran pkhatoon so pithamanan a kapakaddkha o lawas ago so pamikiran ago so darm. Gioto i kiatharoa on o Rasūlullāh [s.a.w] a: *Pakadkhaa kami ngka hay Bilal sa nggolalan ko sambayang*. Di ran ipagitong so kapanambayang sa ba galbk a khasabapan sa dokaw ka kagiya ron iran pkhatoon so kapakaddkha ko giiran kapanam-bayang, a gianan na btad a tanto dn a mapapato sankai a masa a kapapantagan a so kalankapan a Muslim, na aya kaggdama iran ko sambayang na mapnd a galbk a khasabapan sa dokaw, na amay ka miakatas so batiya na iphakagowad iran, a di ran katawan a sa dn sa katas o batiya ko sambayang na gioto dn i kala a balas ago karani ko limo o Allāh [s.w.t] ago khisokat ko kasosoat iyan.

Manga oripn o Allāh, So sambayang na da dn pharowa o Allāh [s.w.t] oba mibagak sa di matonay ko apia antonaa a btad, amay ka so taw na pkhasakit sa di niyan khagaga so katindg ko sambayang na zambayang a moontod, na amay ka di niyan khagaga a moontod na zambayang a miiga, na amay ka di niyan dn khagaga so kikhoatn ko sambayang o manga anggawta iyan na zambayang sa ba dn giipaginsarat na odi niyan pn khagaga na zambayang sa so bo so niat iyan.

Sa so Allāh [s.w.t] na katawan iyan, so mapipikir o oripn iyan sankoto a kapthonaya niyan ko sambayang ko dianka a khagaga niyan.

Manga oripn o Allāh, amay ka so Muslim na daa a mipthagabdas iyan a ig na thayammum sa lopa a soti, na amay ka di niyan pn khagaga so kapthayammum iyan sa da dn a okit na zambayang mapia da dn a abdas iyan. Ka da on dn pharowa so kibagakn ko sambayang sa da dn a sndod ago daa khidawwa o Muslim sa da makazambayang ka da maparo ko kapnggalbka niyan on.

Manga oripn o Allāh, so Rasūlullāh [s.a.w] na iniibarat iyan so sambayang sa lawas a ig a mababanday ko oman i pinto o Muslim a giiron phaigo oman gawii sa makalima, na ino adn a khalamba a boring ko lawas iyan? Aya smbag o manga sahābah na da dn a khalamba on a boring, na pitharo iyan a datar oto so sambayang a lima ko oman salongan a ipphonas o Allāh [s.w.t] ko manga dosa.

Manga oripn o Allāh, pangnin tano ko Allāh [s.w.t] a balowin tano niyan a pd ko manga taw a pphamakin'gn iran so katharo na phagonotan iran so lbi ron a mapiya.

وَأَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرُوهُ إِنَّهُ
هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

Wa aqūlu qawlī hādā wa astagfirullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kulli dambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.

DOWAA KO IKA DOWAA A KHUTBAH

Manga oripn o Allāh, mangndod tano ko **Allāh** ago magapas tano ron sa mamangni tano ron sa rila.

Ya **Allāh**, mapapadalm kami imanto sa ngkai a walay ngka sa pantag sa giiami rka kazoasoata na rilai kami ngka ago rila ingka so manga loks ami ago rila ingka so kadandan o manga muslim so miyamatay kiran ago so oyagoyag kiran,

Ya **Allāh**, pakabagr angka so paratiyaya mi rka ago ompiya ngka so btad ami sa baloy angka so imanto ami a mapiya a di so kagai ami, na so mapita ami na mapiya a di so imanto ami,

Ya **Allāh**, kalimoon ka mingka ago lindinga kami ngka sa awata kamingka ko manga sakit ago piya angka so pphangasakit rkami, ago pakabayad angka so makambabayadan rkami, na pakakhawasa angka so manga mrmr rkami, na pakandiyakat angka so manga kawasa rkami, na timo angka so kasasagomparak ami, na bagr angka so malobay rkami, na ayon ingka so manga dato ami sa aya manggalbk iran na so kamapiyaan ami ago so Islam,

Ya **Allāh**, pakadaag angka so ronda o **Islam** sa madaag ami so manga ridoay o agama ngka sa tatap angka so manga palo ami sa maydan ago bgan ka rkami a limo a makapagintaw kami ko agama ngka ago mapakatindg ami so parinta Islamiyyah ko manga poso ami a go sii ko manga ingd ami.

Ya **Allāh**, tabangi kami ngka ko kaptadmi ami rka ago so kapiya o kapzimbaami rka, Ya Allah, pakiilayin ka rkami so bnar na dograan ka rkami so kaonoti ami ron, na pakikilalan ka rkami so batal, na dograan ka rkami so kapanangilai ami ron.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

Ya **Allāh**, bgi kami ngka ko doniya sa mapiya ago sii ko akhirat sa mapiya ago lindinga kami ngka ko siksa ko naraka.

Ya **Allāh**, kalimoon ka so Nabi ami a Muhammad ago so manga pamiliya niyan ago so manga sahabah niyan sa kalangolongan iran, wal hamdulillahi rabbil alamin.

Aqimus salah.....